

La reforma de la Directiva Marc de l'Aigua rebaixa la protecció de l'aigua a Europa i posa en risc la salut i el futur

Manifest d'entitats de la societat civil organitzada de l'Estat espanyol respecte a l'anunciada reforma de la Directiva Marc de l'Aigua

El passat 10 de desembre la Comissió Europea va publicar la Comunicació “Simplificar per assolir una competitivitat sostenible” (d’ara endavant, la Comunicació), que engloba un ampli paquet de modificacions en diverses directives i altres regulacions europees per a la protecció ambiental. El pretext que es declara per promoure aquestes modificacions és reduir la càrrega administrativa associada a aquestes normatives per assolir els objectius ambientals de manera més eficient i menys costosa.

Tanmateix, juntament amb mesures que faciliten aquesta reducció de la càrrega burocràtica sense afectar els objectius (com, per exemple, unificar els formats en què es comparteixen les dades de naturalesa ambiental i espacial), s’inclouen altres propostes que suposen fer un pas enrere en l’ambició i l’abast de la normativa. Entre elles, es planteja reduir els requisits de protecció ambiental sobre determinades activitats industrials o rebaixar els mecanismes de control en les autoritzacions de nous projectes.

Un exemple dels efectes perjudicials de les modificacions previstes sobre l’aigua i els ecosistemes aquàtics és que es pretén reduir o eliminar les obligacions del Sistema de Gestió Ambiental de les instal·lacions industrials en matèria d’inventari de substàncies químiques i anàlisi de riscos. Un altre exemple és que es busca que en les instal·lacions de ramaderia intensiva i d’aqüicultura s’eliminin dels informes a la Comissió Europea els impactes relatius a l’aigua, l’energia i els materials. També es pretén suspendre alguns requeriments de la Responsabilitat Ampliada del Productor (pel qual les empreses són responsables dels continguts dels residus que generen els seus productes).

Resulta especialment preocupant que la Comissió Europea hagi previst reformar la Directiva Marc de l’Aigua (DMA) abans de l’estiu de 2026, sense ajustar-se als procediments existents en el mateix marc legislatiu europeu i obviant completament l’avaluació i l’anàlisi detallada que es va desenvolupar el 2020 (Fitness Check). La Comunicació deixa clar que en el primer trimestre de 2026 intensificarà el diàleg amb alguns dels sectors implicats i amb els Estats membres sobre els permisos ambientals, tenint en compte els objectius de l’anomenat Resource EU Action Plan. Aquest Pla pretén reduir la dependència europea de materials crítics, per la qual cosa es durà a terme una simplificació de les autoritzacions ambientals “incloent-hi els aspectes relacionats amb el sector miner”.

La Comunicació assenyala que “a tot estirar en el segon trimestre de 2026, la Comissió examinarà i revisarà la Directiva Marc de l’Aigua” “amb la finalitat de promoure la circularitat i l’accés a matèries primeres”

Què suposa aquesta reforma de la DMA?

- Permetrà accelerar i simplificar les autoritzacions ambientals, debilitant el Principi de No Deteriorament, un requisit clau de la DMA. Bàsicament, existeix una obligació per als Estats membres de millorar i d’evitar el deteriorament dels rius, aiguamolls i aqüífers de tota Europa. Relaxar els estrictes requisits que acompanyen aquesta obligació per als nous projectes que puguin deteriorar l’estat de les aigües donarà lloc, en molts casos, a un empitjorament de l’estat dels rius, aqüífers i ecosistemes aquàtics.
- Facilitarà l’aprovació de nous projectes miners sense prou garanties pel que fa a l’avaluació ambiental dels impactes sobre la salut de les persones i dels ecosistemes aquàtics. Així com quant a la transparència i la participació pública en les decisions que afecten l’interès públic superior, com és l’accés a l’aigua en quantitat i qualitat suficients. Això incrementarà els riscos de contaminació i els seus impactes sobre la salut humana. També tindrà conseqüències negatives sobre altres activitats econòmiques, com les del sector agrari i industrial que necessiten aquests recursos hídrics, així com sobre els ecosistemes i la biodiversitat.
- Obrirà una porta que facilitaria que també altres projectes i activitats, no només miners, poguessin aprovar-se de manera més ràpida i simple, encara que existeixi un risc clar per a la salut humana i per al deteriorament dels nostres rius, aiguamolls i aqüífers.

A més, l’anunciada reforma exprés de la DMA se salta el procediment establert en aquesta Directiva per a la seva revisió; no té en compte que l’avaluació de la DMA (fitness check) ja va concloure que no era necessari revisar-la i no va acompanyada de l’anàlisi integral necessària dels efectes que tindria (Impact Assessment, habitual en la reforma de qualsevol directiva), entre altres problemes importants.

Davant aquesta situació, les organitzacions signants manifesten que:

- L’aprovació de la DMA va ser el resultat d’un llarg procés d’avaluació de la política d’aigües en el conjunt de la Unió Europea. Va concloure amb el reconeixement que la nostra capacitat per atendre les necessitats d’aigua, presents i futures, depèn directament del bon estat de les masses d’aigua i de la superació de l’enfocament fragmentari i ineficaç de l’anterior política de l’aigua.
- Des de la societat civil organitzada s’ha defensat enèrgicament que, tot i que és necessari millorar l’actual aplicació de la DMA per part dels Estats membres de la UE, aquesta directiva ha estat i continua sent un instrument fonamental per protegir i millorar l’estat dels nostres rius, aqüífers, aiguamolls, deltes i estuaris a l’Estat espanyol i a tot Europa.
- La DMA posa el focus de la política d’aigües en els objectius ambientals i en el principi bàsic de No Deteriorament de l’aigua, per compatibilitzar la seva protecció amb activitats econòmiques que aportin prosperitat, ocupació i qualitat de vida a la ciutadania. La DMA és la garantia per a aquesta compatibilitat i per a la mateixa seguretat a llarg termini de les activitats econòmiques i de la qualitat de vida, les quals depenen de la bona salut de les nostres fonts i ecosistemes aquàtics. Cap de les reformes que es volen dur a terme suposa una millora per a la DMA, sinó un clar retrocés.

- Aquesta directiva inclou l'aplicació d'uns Programes de Mesures per assolir els objectius previstos, els quals es revisen en l'avaluació periòdica dels plans hidrològics, amb la finalitat de millorar el coneixement sobre les masses d'aigua, les mesures a adoptar i la transparència i participació pública en la presa de decisions al voltant de l'aigua.
- La DMA defineix, a més, el marc en què s'integren o es desenvolupen altres directives relacionades amb l'aigua, com la directiva de prevenció dels riscos d'inundació, la d'aigües potables o la d'aigües residuals, els enfocaments de gestió de riscos de les quals depenen de l'eficàcia de la DMA a l'hora de garantir el bon estat de les masses d'aigua. L'afebliment de la DMA per les modificacions previstes deixaria sense un fonament sòlid aquestes altres directives i normes derivades, incrementant els riscos, cosa que impactaria negativament sobre la salut humana, sobre activitats econòmiques com les agràries i sobre els ecosistemes.

Per tot això, un ampli conjunt d'organitzacions de la societat civil demanem que la Comissió Europea renunciï a modificar la Directiva Marc de l'Aigua i, en el seu lloc, es redoblin els esforços de les institucions europees i dels Estats membres per millorar i accelerar la seva aplicació, mantenint el seu format actual, atès que encara estem lluny d'assolir els objectius plantejats.

Organitzacions promotores:

Aigua és Vida (AéV)

Asociación Española de Operadores Públicos de Abastecimiento y Saneamiento (AEOPAS)

Amigas de la Tierra

ClientEarth

Comisiones Obreras (CCOO)

Ecologistas en Acción

Enginyeria Sense Fronteres

FACUA

Federación de Consumidores y Usuarios (CECU)

Fundación Nueva Cultura del Agua (FNCA)

Fundación Primero de Mayo

Greenpeace España

Instituto Sindical de Trabajo, Ambiente y Salud (ISTAS)

Plataforma en Defensa de l'Ebre

Red Agua Pública (RAP)

SEO Birdlife

WWF España

